

Kontaktperson

Louise Bill

Stab

Telefon: 08-508 72 17

louise.bill@tk.stockholm.se

Till

Trafiknämnden 2006-08-29

Revidering av Stockholms stads program för kvinnofrid. Remiss

Förslag till beslut

Trafiknämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Göran Gahm t f

Louise Bill

Sammanfattning

Förslag till ett reviderat program – Stockholms stad program för kvinnofrid – har remitterats till Trafiknämnden för yttrande. Trafikkontoret konstaterar att huvuddelen av genomförandet av programmet inte faller inom trafikkontorets kärnverksamhet. Detta innebär dock inte att kontoret låter saken bero. Såväl tryggheten i det offentliga rummet, där såväl belysningen som den faktiska utformningen av utemiljö, är frågor som ständigt är aktuella. Kontoret arbetar också med frågan i sin egenskap av arbetsgivare.

Remissen

Kommunstyrelsen har för yttrande remitterat förslag till reviderat program, Stockholms stads program för kvinnofrid till bl a Trafiknämnden. Förslaget är utarbetat inom socialtjänstförvaltningen och godkänt av socialtjänstnämnden med vissa revideringar den 18 maj 2006. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 30 september 2006.

Syftet med Stockholms stads program för kvinnofrid är att minska mäns våld mot kvinnor i nära relationer och öka kvinnors trygghet och säkerhet i staden. Ett delsyfte är att skapa ökade förutsättningar för ett likvärdigt och kvalificerat arbete med kvinnofridsfrågor i stadens alla nämnder och bolagsstyrelser.

Kommunfullmäktige gav i budgetsbeslut år 2005 socialtjänstnämnden i uppdrag att reviderat stadens handlingsprogram för Operation Kvinnofrid. Stockholms stads program för kvinnofrid handlar ytterst om mänskliga rättigheter och frihet från könsrelaterat våld och om att människors rätt till kroppslig integritet och hälsa oavsett kön, ålder, funktionshinder eller social situation.

Programmet beskriver utgångspunkterna för stadens arbete med mäns våld mot kvinnor i nära relationer. Ansvaret för det förebyggande arbetet och den lagstiftande myndighetsutövningen föreslås fördelas på stadens olika nämnder. Huvuddelen av programmet handlar om hur stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden ska kunna ge stöd och hjälp till de kvinnor som blivit utsatta för mäns psykiska, fysiska och sexuella våld i sina nära relationer.

Programmet har till sin natur tämligen få punkter med direkt koppling till Trafikkontorets verksamhet. Inledningsvis stadgas dock följande:

Stockholm ska vara en trygg och säker stad att bo och leva i för alla kvinnor. Upprustningar i utemiljön ska innefatta säkerhet och trygghet. Särskild vikt ska läggas vid de platser som upplevs som otrygga. Kvinnors rädsla måste tas på allvar och resultera i åtgärder så att kvinnors tillgång till det offentliga rummet ökar.

Trafikkontorets synpunkter på det reviderade programmet är av allmän karaktär, med bäring på främst den fysiska miljön i det offentliga rummet, men innehåller också en redovisning av Trafikkontorets agerande som arbetsgivare. Vad gäller övriga delar av programmet ligger det inte inom kontorets kompetens att bedöma förslag, åtgärder och insatser.

Trafikkontorets synpunkter

Det offentliga rummet

BELYSNING

Bättre offentlig belysning är ett viktigt sätt att öka tryggheten i det offentliga rummet i allmänhet och för kvinnor i synnerhet. För den upplevda tryggheten är det viktigt att det finns många ögon som kan se vad som händer på gatan eller gångvägen. Trafikkontoret avsätter betydande summor för den offentliga belysningen, cirka 130 miljoner kronor per år för drift och underhåll av belysningsanläggningar och cirka 30 miljoner kronor för nyinvesteringar.

ingar och reinvesteringar. Inom investeringsbudgeten finns ett särskilt anslag för trygghetsökande förbättringar.

Stadsdelsförvaltningarna, Trafikkontoret och polisen genomför gemensamma trygghetsvandringar där den yttre miljön inventeras och behoven av bättre belysning, röjning av skymmande vegetation, klottersanering, efter-satt underhåll av den offentliga miljön och andra åtgärder som har betydelse för tryggheten sammanställs. De delar som ligger inom Trafikkontorets ansvarsområde ingår som en viktig del av grundmaterialet till kontorets verksamhetsprogram.

Ytterligare ökade insatser för bättre belysning kommer att förbättra tryggheten i högre utsträckning, men bara till en viss gräns. En del av de gator, torg och parker som i dag ligger högst i polisens statistik för våld på allmän plats har god belysning (se Polismyndighetens i Stockholms läns årsrapport 2005). I polisens rapport framhålls att de flesta utsatta platserna finns nära de områden som har flest krogar och det tätaste nöjeslivet.

STADENS UTFORMNING

Trafiknäten och staden

Trafiknätens utformning har stor betydelse för tryggheten. Vid trygghetsvandringarna noteras ofta mörka och svåröverblickbara partier längs gångstråken från tunnelbanestationen till bostäderna som de som känns mest angelägna att förbättra. Den traditionella kvartersstaden har här en fördel jämfört med modernismens glesare stadsbygd. I kvartersstaden ligger all trafik i samma stråk. Man kan bli sedd både från fönstren i bebyggelsen och från förbipasserande bilar. Bostäder och verksamheter inryms i samma fastigheter, vilket ger förutsättningar för fler ”observatörer”. Det finns ofta möjlighet att välja en annan rutt om den vanliga av någon anledning skulle kännas hotfull. I modernismens bebyggelse i parkstadsdelar är gångstråken ofta skilda från biltrafiken, ligger långt ifrån fasader och har oöverblickbara passager genom skogspartier och gångtunnlar.

Ur kvinnofrids- och trygghetssynpunkt vore det därför en fördel om kvartersstadens ideal får vara vägledande vid alla större nyexploateringar i ytterstaden. Vid förtätningar av befintliga ytterstadsdelar bör kompletteringsbebyggelse och gator utformas enligt lågfartsprincipen så att gångbanor kan läggas trafiksäkert intill körbanorna och nära fasaderna så att så många fönster som möjligt blickar ut över gångstråket.

Där inte nybebyggelse är aktuell bör en utredning göras angående möjligheten att förbättra bilvägar utan eller med dåligt utformade intilliggande gångstråk med gångbanor.

Platser och torg

Platser och torg bör planeras med öppenhet, med möjlighet till god överblick och bra orienterbarhet. Byggnader som kiosker och hållplatsanordningar bör inte placeras så att mörka baksidor skapas och bör var vara så genomsiktliga som möjligt.

Underjordiska miljöer

Vid utformning och gestaltning av gångtunnlar och andra underjordiska miljöer måste särskilt vikt fästas vid trygghetsfrågorna. Möjligheten till överblick är också här ett måste, vilket innebär att kommunikationsgångar bör vara korta, breda och raka med god belysning. Större underjordiska miljöer bör om möjligt vara övervakade, eller i vart fall bemannade, på strategiska punkter.

PARKER

Många överfall sker i parker som Humlegården, som har relativt god belysning. Ett sätt att eliminera dessa vore att enligt mönster från många kontinentala länder stängsla in parkerna och stänga dem nattetid. Ett sådant förfarande skulle emellertid gå stick i stäv med målet att kvinnors tillgång till det offentliga rummet ska öka.

ETT NYKTERT OCH DROGFRITT SAMHÄLLE

En stor del av kvinnofridsbrotten liksom trafikolyckorna är alkohol- och drogrelaterade. Att verka för ett nyktert och drogfritt samhälle hör dock inte till Trafikkontoret kärnverksamhet, varför Trafikkontoret inte lägger några sådana aspekter vid prövning av upplåtelser av gatumark, utan överlåter detta till berörda instanser. (I sammanhanget kan dock tilläggas att upplåtelser av gatumark för uteserveringar numer faller på stadsdelsförvaltningarna).

Trafikkontoret som arbetsgivare

Som arbetsgivare har Trafikkontoret ett ansvar för sina medarbetare och möjligheter att genom attitydpåverkan verka för ett jämställt samhälle fritt från våld mot kvinnor. Så sker också. Jämställdhetsplanen och riktlinjerna mot sexuella trakasserier är en viktig beståndsdel i det arbetet. Kontoret har också beredskap för att vidta åtgärder om någon medarbetare blir kränkt eller trakasserad.

Alla chefer har genomgått arbetsmiljöutbildning där psyksociala frågor och frågor rörande våld och ges särskild uppmärksamhet. För utsatta grupper av medarbetare, till exempel parkeringsvakter, genomförs speciella utbildningar i hantering av hot och våld. Den personliga utmaningen, ett led i kontorets arbete med ständiga förbättring, ger också förutsättningar för ett personligt tilltal och en dialog mellan medarbetare och arbetsledare, vilket kan leda till att t ex kvinnofridsbrott lättare kan upptäckas, och därmed åtgärdas.

När medarbetare arbetar under sena kvällar medverkar kontoret till att hemtransporten sker på ett för medarbetaren säkert sätt. Kontoret medverkar till att arbetsschema anpassas så att medarbetarna kan lämna arbetsplatsen i sällskap med annan arbetskamrat. För medarbetare med beredskapstjänstgöring tillhandahåller kontoret tjänstebil i hemmet.

Kontoret har en IT-policy som tydligt beskriver olämpligheten och i vissa fall olaglighet i att surfa på pornografiska sidor på nätet. Avvikelser från kontorets policy och rutiner leder till sanktioner.

Kontoret har använt sig av företagshälsovården, brandförsvaret och andra konsultföretag för grupp- och individuellt stöd till medarbetare som drabbats av våld eller andra trauma.

SLUT